

Advies

Dynamische knelpuntberoepenlijst

Brussel, 26 november 2018

Contactpersoon: Niels Morsink - nmorsink@serv.be

De heer Philippe Muyters
Vlaams minister van Werk, Economie, Innovatie en Sport
Martelaarsplein 7
B-1000 Brussel

Contactpersoon
Niels Morsink
nmorsink@serv.be

Brussel
26 november 2018

Dynamische knelpuntberoepenlijst

Mijnheer de minister

De sociale partners zijn tevreden dat om een vlottere invulling van de vacatures te realiseren er voor bepaalde middengeschoolde beroepen geen individueel arbeidsmarktonderzoek meer is vereist. Ze bedanken de VDAB voor het voorstel van dynamische knelpuntberoepenlijst waar de sociale partners graag op basis van objectieve criteria nog enkele beroepen aan wensen toe te voegen. Zo ontbreken er nog verschillende statistisch zware knelpuntberoepen op niveau 3 en 4 van de Vlaamse Kwalificatiestructuur. Niveau 5 wordt door het ontwerp van BVR beschouwd als hooggeschoold¹. Ook vragen de sectoren nog de inclusie van een aantal beroepen waarvan de spanningsindicator te laag is voor een vlotte invulling van de vacature.

De sociale partners doen ook nog enkele voorstellen om de goede werking van de dynamische knelpuntberoepenlijst te garanderen en te vermijden dat de voorgestelde maatregelen leiden tot nog meer deloyale concurrentie die thans wel aanwezig is in een Europese context in het kader van onder meer detachering, onderaanneming en schijnzelfstandigheid. Verder benadrukken de sociale partners uitdrukkelijk het concentrisch model, waarbij in geval van tekort aan arbeidskrachten op de Vlaamse arbeidsmarkt, eerst en vooral ook moet gepoogd worden arbeidskrachten uit de andere gewesten aan te trekken. Dit principe heeft een directe invloed op de beroepen op de dynamische knelpuntenlijst die om de twee jaar moet worden herzien.

¹ Artikel 1, 5° van het ontwerp van BVR houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers: diploma van het hoger onderwijs: alle diploma's, getuigschriften of andere opleidingstitels die uitgereikt zijn door een overheid, waarbij het succesvol beëindigen van een postsecundair programma voor hogere studies wordt aangetoond. Het is een geheel van lessen, verstrekt door een onderwijsinstituut dat erkend is als hoger onderwijsinstelling door de staat waarin het instituut is gevestigd, op voorwaarde dat de studies die nodig zijn om het diploma van hoger onderwijs te behalen, minstens drie jaar hebben geduurd, **of minstens geleid hebben tot onderwijskwalificatie niveau 5**;

Hoogachtend

Veronique Leroy
voorzitter

Niels Morsink
secretaris

Inhoud

Inhoud 5

Advies 6

1	Inleiding.....	6
2	Dynamische knelpuntberoepenlijst.....	8
3	Garanties bij de toepassing van de knelpuntberoepenlijst	9

Advies

1 Inleiding

De sociale partners herbevestigen het belang dat ze hechten aan de concentrische benadering waarbij eerst naar de Vlaamse arbeidsmarkt wordt gekeken, en vervolgens naar beschikbaarheid op de Brusselse en Waalse arbeidsmarkt. De sociale partners kijken tegelijk uit naar betere resultaten wat betreft interregionale mobiliteit en vragen een heldere boordtabel om dit te monitoren.

Wanneer er ook op de Europese arbeidsmarkt een tekort is aan kandidaten voor bepaalde beroepen kunnen deze vandaag buiten Europa worden aangeworven na een individueel arbeidsmarktonderzoek. Omdat dit vaak omslachtig is, vroegen de sociale partners al in hun visienota van 15 december 2017 dat knelpuntberoepen gericht op laaggeschoolden en middengeschoolden worden vrijgesteld van een individueel arbeidsmarktonderzoek. Daarom zijn de sociale partners tevreden dat in het ontwerp van BVR houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers een dynamische knelpuntberoepenlijst voor middengeschoolden wordt geïntroduceerd.

Wanneer werkgevers een persoon van buiten de Europese Unie willen aanwerven voor een beroep dat op deze lijst staat, wordt de toelating tot arbeid zonder individueel arbeidsmarktonderzoek toegekend. Er dient benadrukt te worden dat deze lijst enkel geldt voor werknemers die lokaal worden aangeworven, het is met andere woorden vereist dat de betrokkene een arbeidsovereenkomst krijgt met de Belgische werkgever. De dynamische knelpuntberoepenlijst kan bijgevolg niet worden gebruikt voor het tijdelijk detacheren van werknemers uit derde landen. Het gevolg hiervan is dat de betrokken werknemers volledig onder de toepasselijke sectorele en ondernemingsCAO's vallen, en op dezelfde manier als hun Belgische collega's recht hebben op alle voordelen die onder de toepassing van deze CAO's worden toegekend.

De sociale partners benadrukken dat de concentrische aanpak van arbeidsmarkten ten volle moet gelden. De toepassing van dit principe bepaalt de selectie van beroepen op de dynamische knelpuntberoepenlijst, waarvan de sociale partners verwachten dat die om de twee jaar herzien wordt en aan de Adviescommissie wordt voorgelegd.

De toepassing van dit concentrisch model houdt in dat eerst en vooral gepoogd wordt arbeidskrachten uit de andere gewesten aan te trekken in geval van tekorten op de Vlaamse arbeidsmarkt. Hiertoe moet het voorstel van de dynamische knelpuntberoepenlijst getoetst worden aan de beschikbare arbeidsmarktreserve van de andere (twee) gewesten. Synerjob beschikt over de nodige gegevens. De sociale partners vragen om in het kader van het volgende advies over de dynamische knelpuntberoepenlijst het voorstel van de VDAB naast de vergelijking met de knelpuntberoepenlijsten van de andere regio's te toetsen aan de arbeidsreserve in de andere regio's.

In de volgende stap van het concentrisch model, komen we in de Europese arbeidsmarkt terecht. Dit is de stap waar grote omzichtigheid moet worden aan de dag gelegd. Hoewel bepaalde beroepen ook op Europees vlak worden aangemerkt als zogenaamde knelpuntberoepen zijn dit

beroepen waar deloyale concurrentie in het kader van detachering, onderaanneming en schijnzelfstandigheid wordt vastgesteld, bijvoorbeeld de beroepen van slager/uitbeender en vrachtwagenchauffeur².

Gereguleerde en nauw gecontroleerde economische migratie kan als voorbeeld dienen om op verantwoorde wijze met arbeidstekorten om te gaan. De sociale partners vragen dat de middelen van het Departement WSE toereikend zijn zodat de toelatingsvoorwaarden bij aanvang en jaarlijks grondig gecontroleerd kunnen worden (o.a. respecteren van de loon- en arbeidsvoorwaarden). De sociale partners vinden het van belang dat de informatieplicht³ ook steeds voor derdelanders wordt toegepast.

De sociale partners vroegen in hun visienota dat ook knelpuntberoepen voor laaggeschoolden worden vrijgesteld van een arbeidsmarktonderzoek, maar dit werd door de Vlaamse Regering helaas niet weerhouden in het ontwerp van BVR houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers. Wat betreft seizoenarbeid vragen de sociale partners om na overleg met de betrokken sector de seizoenarbeiders flexibel toe te laten via contingenten. Dit betekent dat er één globaal arbeidsmarktonderzoek per contingent volstaat en er niet per seizoenarbeider een arbeidsmarktonderzoek moet gebeuren. Dit staat vandaag in artikel 19⁴ van het Koninklijk Besluit van 9 juni 1999, maar werd niet meegenomen in het ontwerp van BVR houdende uitvoering van de wet van 30 april 1999 betreffende de tewerkstelling van buitenlandse werknemers.

De sociale partners vragen aandacht voor de nodige begeleiding en toeleiding (in het bijzonder voor knelpuntberoepen) van de nieuwkomers.

Het potentieel van arbeidskrachten dat aanwezig is, wordt onvoldoende benut. Daarom vragen de sociale partners net als de Waalse en de Brusselse sociale partners nogmaals dat wordt onderzocht hoe personen zonder wettig verblijf die in de informele economie werken de transitie van informele naar formele tewerkstelling kunnen maken en een arbeidskaart kunnen bekomen.

² Zie ook het Actieplan Strijd tegen de Sociale Fraude 2018

³ Artikel 7 van Collectieve Arbeidsovereenkomst NR. 22 van 26 juni 1975 betreffende het onthaal en de aanpassing van de werknemers in de onderneming: Zij ontvangen inlichtingen betreffende hun arbeidsvoorwaarden, de bedrijvigheid en de structuur van hun onderneming, hun rol binnen het kader van de onderneming en de collectieve betrekkingen die op het niveau van de onderneming en van de bedrijfstak zijn georganiseerd.

⁴ Art. 19. Onverminderd de bepalingen van de wet en van dit besluit, is de toekenning van een arbeidsvergunning aan een contingent van minstens vijftien werknemers eveneens onderworpen aan een voorafgaandelijke schriftelijke aanvraag gericht aan de bevoegde overheid. Het voorgaande lid is niet van toepassing wanneer het de werknemers betreft, bedoeld in artikel 9. De bevoegde overheid vraagt het advies van het bevoegde paritaire comité.

2 Dynamische knelpuntberoepenlijst

De sociale partners gaan akkoord met de lijst van knelpuntberoepen voorgesteld door de VDAB, maar vragen dat ook de volgende statistisch zware knelpuntberoepen voor middengeschoolden (niveau 3 en 4 in de Vlaamse Kwalificatiestructuur⁵) aan de lijst worden toegevoegd:

- Technicus onderzoek en ontwikkeling in elektriciteit en elektronica (onder andere technicus elektronica-ICT)
- Technicus controle en kwaliteit elektriciteit en elektronica
- Technicus elektronische installaties (onder andere Technicus E&I)
- Technicus industriële installaties
- Technicus ontwerper industriële automatisering (onder andere technicus automatisatie)

Daarnaast vragen de sociale partners om ook de volgende beroepen, waar op het terrein in de sectoren een grote vraag naar is en die een spanningsindicator⁶ lager dan het mediaan op de Vlaamse arbeidsmarkt hebben, aan de dynamische knelpuntberoepenlijst toe te voegen:

- Bestuurder van bouwplaatsmachines
- Residentieel elektrotechnisch installateur
- Sanitair installateur
- Monteur van centrale verwarmingsinstallaties
- Zorgkundige

De sociale partners vragen dat er voldoende aandacht wordt besteed aan het vereiste taalniveau van de zorgkundigen, onder meer door investeringen in taalopleidingen.

Ondanks de vraag vanuit de sectoren en de lage spanningsindicator werden de volgende beroepen door de Adviescommissie Economische Migratie niet weerhouden omdat ze door de Europese knelpuntberoepenlijst niet worden beschouwd als knelpuntberoepen:

- Autobuschauffeur
- Dakdekker schuine daken
- Buitenschrijnwerker
- Bewakingsagent

De sociale partners vragen dat wordt onderzocht waarom er in de praktijk voor deze beroepen onvoldoende Europese kandidaten worden gevonden hoewel ze door de Europese knelpuntberoepenlijst niet als knelpunten worden beschouwd. Daarnaast vragen de sociale

⁵ Profielen op niveau 5 in de Vlaamse kwalificatiestructuur worden door het ontwerp van BVR als hogeschoold beschouwd waardoor zij reeds een toegang tot de arbeidsmarkt hebben zonder individueel arbeidsmarktonderzoek.

⁶ De spanningsindicator meet de krapte op de arbeidsmarkt. Hij geeft de verhouding weer tussen het aantal werkzoekenden en het aantal beschikbare vacatures. Als deze verhouding groot is, verloopt het invullen van jobs vlotter.

partners dat de Europese knelpuntberoepenlijst een consistente methodologie hanteert die de realiteit van knelpuntberoepen op de Europese arbeidsmarkt weerspiegelt.

3 Garanties bij de toepassing van de knelpuntberoepenlijst

Gelet op het limitatieve karakter van de dynamische knelpuntberoepenlijst is een snel individueel arbeidsmarktonderzoek van groot belang voor andere beroepen (art. 18, §1 BVR). Deze procedure zou significant kunnen worden ingekort. Voor bepaalde beroepen waarbij erg vaak een individueel arbeidsmarktonderzoek wordt uitgevoerd kan het volstaan dat de werkgever aantoont dat hij al op de Vlaamse arbeidsmarkt naar een kandidaat heeft gezocht aan de hand van een vacature gepubliceerd bij de VDAB. Daarnaast is het van belang dat er ook aandacht is voor kleine sectoren die omwille van hun lage aantal vacatures vaak onder de radar blijven.

De sociale partners vragen ook om de knelpuntberoepenlijst aan de hand van het jaarverslag Economische Migratie te kunnen evalueren. Daartoe vragen ze dat er in een apart hoofdstuk wordt bijgehouden hoe vaak voor welke beroepen op de dynamische knelpuntberoepenlijst een toelating tot arbeid wordt aangevraagd en hoe vaak voor welke beroepen een individueel arbeidsmarktonderzoek wordt aangevraagd.